

En de theologie is daarom geen filosofie, die eene verklaring zoekt van het wereldprobleem; geen metaphysica, die de laatste gronden van het zijn opspoort; geen heuristische of speculatieve, maar eene positieve wetenschap: kennis Gods in het aangezicht van Christus, den Gezondene des Vaders. Zij hangt daarom ten nauwste met den Christelijken godsdienst, met het geloof der gemeente, met de belijdenis der kerk, met het leven der vroomheid saam.

Over dien samenhang van *Godsdienst* en *Godgeleerdheid* wensch ik bij deze gelegenheid eenige gedachten aan Uwe welwillende overweging aan te bieden.

Wij lijden allen heden ten dage onder de schrijnende tegenstelling, die in den nieuweren tijd zich ontwikkeld heeft tusschen het gelooven en het weten, tusschen het leven en het kennen. De harmonie tusschen zijn en bewustzijn is verbroken. Zoodra wij met de aanspraken en beweringen, met de ware of vermeende resultaten der hedendaagsche wetenschap in aanraking komen, worden wij gewikkeld in een pijnlijken strijd, die de naiveteit van het kinderlijk geloof ons ontroof, die hoofd en hart vermoeit, die soms den lust en den moed des levens ons beneemt.

Dit dualisme heeft niet altijd bestaan. Toen het Christendom zijne intrede in de wereld deed, vond het tegenover zich eene antieke cultuur, welke niet dan onder beneficie van inventaris aanvaard worden kon. Maar de Christelijke religie heeft deze heidensche beschaving toch innerlijk overwonnen en aan zichzelf dienstbaar gemaakt. Zij heeft haar gekerstend en in het spoor der waarheid en der gerechtigheid geleid. Lijdende en strijdende heeft de kerk toen over de wereld de overwinning behaald. Er had inderdaad, naar